

en niets ontziende volharding zoekt dit „moderne subjectivismus” niet alleen van het oude, vreemd geworden spoor af te voeren, maar ook nieuwe wegen aan te leggen, waarin het denken en religieus ervaren van den nieuwen tijd de schare kan bereiken¹⁵).

Zooveel is zeker, dat het hier aan oprechtheid niet ontbreekt, en voor de zgn. „Praktische” Theologie naar geen neutrale zône wordt gezocht; dat men haar door een principieel uitgangspunt, zij het een negatief, beheerschen laat. Een andere vraag is het, of er van zulk een „Praktische” Theologie ooit eenig wezenlijk resultaat te wachten is. Immers, de „werdende” Kirche, die door haar moet worden gevoed, heeft met de Kerk van Christus zelfs niet den schijn, alleen den naam, gemeen.

De Ambtelijke Theologie, die positie neemt in de openbaarde waarheid, staat diametraal tegenover die der critische richting. Doch ook bij deze binding aan een objectum positum, is toch het principieele uitgangspunt nog niet gelijk. Het Roomsche-Katholieke en het protestantsche beginsel gaan te zeer uiteen, dan dat unificatie hier ooit anders dan een mislukking zou zijn. Juist in de leer van het Ambt schuilt het diepgaand verschil, waardoor de praxis van het kerkelijk leven in gansch andere paden zich beweegt. Ook indien men anders wilde, zou de praktijk de theorie te machtig worden. Wel is b.v. Graf zoozeer onder de bekoring gekomen van Schleiermacher's leer van het Kirchenregiment, dat hij haar voor de Katholieke Kerk alleszins bruikbaar acht, en daarom voortdurend den eisch stelt, dat de „Praktische” Theologie zich boven de empirie zal verheffen, maar juist in de leer van het Kirchenregiment valt hij geheel de empirie toe, wanneer hij de katholieke organisatie als de positief vaststaande aanvaardt en nu ook op dien grond de katho-